

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Кзз 460/2024
11.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Светлане Томић Јокић, Дубравке Дамјановић, Александра Степановића и Татјане Вуковић, чланова већа, са саветником Сањом Живановић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због продуженог кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ у вези члана 61. КЗ и других, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Виолете Бојовић, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Крагујевцу Кж1 173/23 од 28.07.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж3 13/23 од 09.11.2023. године, у седници већа одржаној дана 11.04.2024. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснован, захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Виолете Бојовић, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Крагујевцу Кж1 173/23 од 28.07.2023. године и Апелационог суда у Крагујевцу Кж3 13/23 од 09.11.2023. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу Кж1 173/23 од 28.07.2023. године, делимичним усвајањем жалбе Основног јавног тужиоца у Крагујевцу преиначена је пресуда Основног суда у Крагујевцу К 187/22 од 28.12.2022. године, под тачком 1. изреке, тако што је окривљени АА оглашен кривим због кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. и 3. у вези става 1. КЗ и изречена му је условна осуда, тако што му је утврђена казна затвора у трајању од четири месеца и истовремено одређено да се иста неће извршити ако окривљени у року проверавања од две године не учини ново кривично дело. На основу члана 261. и 264. ЗКП, окривљени је обавезан да плати трошкове кривичног поступка и то Вишем суду у Крагујевцу износ од 5.000,00 динара на име паушала, и трошкове кривичног поступка настале пред првостепеним судом, чији висину ће суд утврдити посебним решењем. Оштећена је упућена да имовинскоправни захтев оствари у парничном поступку. У преосталом делу жалба Основног јавног тужиоца у Крагујевцу одбијена је као неоснована, а првостепена пресуда у непреиначеном делу у односу на тачку 2. изреке потврђена.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Кж3 13/23 од 09.11.2023. године одбијена је као неоснована жалба браниоца окривљеног АА, адвоката Виолете Бојовић, а пресуда Вишег суда у Крагујевцу Кж1 173/23 од 28.07.2023. године потврђена.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости благовремено је поднео бранилац окривљеног АА, адвокат Виолета Бојовић, због битних повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) и став 2. тачка 1) и 3) ЗКП у вези члана 458. став 1, 449. став 2, 450. став 6, 451. став 1, 458 став 1. и члана 460. став 2. у вези члана 462. став 3. ЗКП, повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП и повреде закона из члана 441. став 4. ЗКП, са предлогом да Врховни суд усвоји захтев за заштиту законитости, укине побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање другостепеном суду.

Врховни суд је примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног доставио Врховном јавном тужилаштву, у складу са чланом 488. став 1. КЗ, и у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Врховног јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет, па је након оцене наводи изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Виолета Бојовић, захтев за заштиту законитости подноси због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) ЗКП истичући да је другостепеном пресудом, којом је окривљени оглашен кривим због кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. и 3. у вези става 1. КЗ, прекорачена оптужба јер је оптужним актом јавног тужиоца окривљеном стављено на терет кривично дело полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, по оцени Врховног суда, не могу се прихватити као основани, из следећих разлога:

Према одредби члана 420. став 1. ЗКП пресуда се може односити само на лице које је оптужено и само на дело које је предмет оптужбе садржане у поднесеној или на главном претресу измењеној или проширеној оптужници. У ставу 2. истог члана, прописано је да суд није везан за предлог тужиоца у погледу правне квалификације кривичног дела.

Из цитиране законске одредбе произилази да између оптужбе и пресуде мора постојати идентитет и подударност у погледу субјективне и објективне истовестности дела.

Прекорачење оптужбе на штету окривљеног подразумева измену чињеничног описа дела, који је дат у оптужном акту додавањем нове радње извршења, односно веће криминалне воље окривљеног, па се тако погоршава његов положај у погледу правне оцене дела или кривичне санкције.

Према стању у списима предмета, оптужницом јавног тужиоца Основног јавног тужилаштва у Крагујевцу Кто 572/19 од 05.08.2019. године, окривљеном АА, у тачки 1. стављено је на терет извршење кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ, а побијаном другостепеном пресудом, којом је првостепена пресуда преиначена у тачки 1. окривљени је оглашен кривим за кривично дело полно узнемиравање из члана 182а став 2. и 3. у вези става 1. КЗ. Чињенични опис наведеног кривичног дела у изреци другостепене пресуде идентичан је чињеничном опису из диспозитива оптужног акта.

Кривично дело полно узнемиравање из члана 182а став 2. КЗ чини онај ко полно узнемирава малолетно лице. Према ставу 3. истог члана, полно узнемиравање јесте свако вербално, невербално или физичко понашање које има за циљ или представља повреду достојанства лица у сфери полног живота, а које изазива страх или ствара непријатељско, понижавајуће или увредљиво окружење.

Из цитиране законске одредбе произилази да је у ставу 3. члана 182а КЗ само дефинисано значење појма полног узнемиравања.

Врховни суд налази да, у конкретном случају, побијаном другостепеном пресудом суд није повредио ни субјективни, а ни објективни идентитет оптужбе и пресуде на штету окривљеног АА када је, сходно овлашћењима из члана 420. став 2. ЗКП, окривљеног огласио кривим за кривично дело полно узнемиравање из члана 182а став 2. и 3. у вези става 1. КЗ. Ово имајући у виду да суд у изреци другостепене пресуде није додао друге радње извршења у односу на оне које су окривљеном већ стављене на терет, већ је додајући став 3. из члана 182а КЗ само употпунио правну квалификацију у погледу значења појма полног узнемиравања не прекорачујући на тај начин оптужбу, што је већ разматрано у поступку по редовном правном леку, па овај суд прихватајући разлоге дате на страни 3, у ставу другом образложења пресуде трећестепеног суда, као довољне, аргументоване и јасне, на ове разлоге упућује у смислу члана 491. став 2. ЗКП.

Захтев за заштиту законитости бранилац окривљеног АА подноси због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП наводећи да се побијане правноснажне пресуде заснивају на доказима на којима се по одредбама Законика о кривичном поступку не могу заснивати и то на извештајима Центра за социјални рад „Солидарност“ у Крагујевцу. Центар за социјални рад није орган вештачења и не поседује стручна знања да би утврђивао карактеристике личности оштећених и оцењивао веродостојност њихових исказа, већ, према ставу браниоца, може да износи само опажања и утиске, али не и мишљења у погледу одређених чињеница, као у конкретном случају, па су самим тим, наведени извештаји Центра незаконити докази које суд није могао да користи.

Изнети наводи захтева за заштиту законитости, по оцени Врховног суда, не могу се прихватити као основани, из следећих разлога:

Према стању у списима предмета, другостепени суд је на претресу од 20.07.2023. године, између осталог, извршио увид у извештаје Центра за социјални рад „Солидарност“ Крагујевац од 03.07.2020. године, 21.01.2021. године и 24.06.2021. године.

Центар за социјални рад, према одредби члана 120. став 1. тачка 3) Закона о социјалној заштити, има јавна овлашћења и у складу са законом, између осталог, предузима прописане мере, покреће и учествује у судским и другим поступцима.

Према одредби члана 62. став 2. тачка 1) Правилника о организацији, нормативима и стандардима рада центра за социјални рад, предвиђено да је израда налаза и стручног мишљења обавезна за потребе суда, на захтев суда, или када Центар покреће поступак пред судом у складу са надлежностима органа старатељства. У одредбама чланова 63. и 64. наведеног Правилника, прописана је структура и садржај налаза и стручног мишљења Центра за социјални рад.

Из цитираних одредби произлази да Центар за социјални рад установа која је законом овлашћена да даје налаз и стручно мишљење за потребе суда, што је у конкретној ситуацији случај. У том смислу, предметни извештаји Центра за социјални рад „Солидарност“ Крагујевац, који су сачињени од стране стручних лица и према правилима струке, а у којима су изнете околности у погледу узраста, личног, породичног и социјалног статуса малолетне оштећене ББ, представљају исправе издате од стране надлежног органа у законом прописаној процедури, које су у смислу одредбе члана 2. став 1. тачка 26) ЗКП подобне да се користе у кривичном поступку, па наведени извештаји не представљају незаконите доказе у смислу навода захтева за заштиту законитости.

Сходно наведеном, Врховни суд налази да су наводи захтева за заштиту законитости којима се указује да су побијане пресуде донете уз битну повреду одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП, неосновани.

Бранилац окривљеног захтев за заштиту законитости подноси и због повреде кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП истичући да у радњама описаним у тачки 1. пресуде, за које је окривљени оглашен кривим, нема обележја кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. и 3. у вези става 1. КЗ нити било ког другог кривичног дела јер време извршења кривичног дела није опредељено.

Изложени наводи захтева за заштиту законитости браниоца окривљеног, по оцени Врховног суда, нису основани.

Из изреке побијане другостепене пресуде произилази да је АА неутврђеног дана почетком јуна месеца 2019. године, на месту ближе описаном у изреци пресуде, у стању урачунљивости која је била смањена али не битно, свестан свога дела и његове забрањености, чије је извршење хтео, полно узнемиравао малолетно лице, оштећену ББ, рођену 2004. године, на тај начин што је изашао из жбуна потпуно обнажен у пределу полног органа и стао испред малолетне оштећене, додирујући свој полни орган и позивајући је руком да приђе, што је код оштећене изазвало узнемирење и страх за личну безбедност, па је кренула да бежи, а како је иста у фази одрастања и полног сазревања, окривљени је описаним понашањем, повредио и њено достојанство у сфери полног живота.

Према налажењу Врховног суда, описане радње које је окривљени АА предузео, садрже сва законска обележја кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. и 3. у вези става 1. КЗ, и то како у погледу објективних обележја односно радњи полног узнемиравања које је окривљени предузео, тако и у погледу субјективних

обележја која се тичу урачунљивости и умишљаја окривљеног за извршење дела, који укључује и свест о забрањености дела. При томе, у изреци пресуде наведено је да је кривично дело окривљени извршио неутврђеног дана почетком јуна месеца 2019. године, па не стоје наводи захтева за заштиту законитости да време извршења кривичног дела није опредељено, имајући при томе у виду и да време извршења није битно обележје кривичног дела из члана 182а КЗ, што јасно произилази из његовог законског описа.

Из образложења захтева за заштиту законитости произилази да бранилац окривљеног АА, захтев подноси и због повреде закона из члана 441. став 4. ЗКП, коју у захтеву означава само као повреду закона из члана 441. ЗКП.

Указујући на повреду закона из члана 441. став 4. ЗКП бранилац окривљеног у захтеву истиче да је суд, у конкретном случају, окривљеног морао да ослободи од дужности плаћања трошкова кривичног поступка у целини и одреди да исти падају на терет буџетских средстава суда. Према наводима захтева, окривљени је ослобођен од оптужбе за кривична дела која су му стављена на терет у тачки 2. оптужног акта, па је другостепени суд, без обзира што је окривљеног огласио кривим за кривично дело из тачке 1. оптужног акта, „незаконито“ обавезао окривљеног да накнади трошкове кривичног поступка, јер је морао да га ослободи од дужности плаћања трошкова кривичног поступка у целини обзиром да је оптужени у претежном делу ослобођен од оптужбе и да се трошкови, у том делу, могу издвојити из укупних трошкова.

Одредбом члана 264. став 1. ЗКП, прописано је да ће суд, када окривљеног огласи кривим, у пресуди изрећи да је окривљени дужан да накнади трошкове кривичног поступка, док је у ставу 2. истог члана, прописано да лице које је окривљено за више кривичних дела није дужно да накнади трошкове у погледу дела за које је ослобођен од оптужбе, уколико се ти трошкови могу издвојити из укупних трошкова.

Цитираном законском одредбом предвиђено је издвајање трошкова кривичног поступка само под условом ако суд нађе да се ти трошкови могу издвојити из укупних трошкова, али не и обавеза суда да то мора да учини у сваком конкретном случају.

Према стању у списима, другостепени суд је нашао да се не могу издвојити трошкови кривичног поступка настали у погледу два кривична дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. у вези става 1. КЗ, за која је окривљени ослобођен од оптужбе првостепеном пресудом, од трошкова насталих у погледу кривичног дела полно узнемиравање из члана 182а став 2. и 3. у вези става 1. КЗ, за које је оглашен кривим другостепеном пресудом, из разлога што је вођен јединствени поступак у ком је бранилац окривљеног све радње у поступку предузимао у односу на сва кривична дела која су окривљеном стављена на терет, па се и по налажењу Врховног суда трошкови за кривична дела за која је окривљени ослобођен од оптужбе, у конкретном случају, не могу издвојити из укупних трошкова кривичног поступка.

Сходно наведеном, Врховни суд налази да побијаним пресудама није учињена повреда закона из члана 441. став 4. ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног.

У преосталим наводима захтева бранилац окривљеног оспорава закључак нижестепених судова да је окривљени извршио кривично дело за које је оглашен

кривим, и тако суштински указује на погрешно или непотпуно утврђено чињенично стање, односно повреду закона из члана 440. ЗКП, у чије разматрање се Врховни суд није упуштао јер наведена повреде закона, као ни битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 3) ЗКП у вези члана 458. став 1, 449. став 2, 451. став 1, 450. став 6. и члана 460. став 2. у вези члана 462. став 3. ЗКП, не представљају разлоге прописане одредбом члана 485. став 4. ЗКП, због којих окривљени преко браниоца може поднети захтев за заштиту законитости.

Из изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама нису учињене битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 1. тачка 9) и став 2. тачка 1) ЗКП, ни повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП нити повреда закона из члана 441. став 4. ЗКП на које се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Виолете Бојовић, Врховни суд је на основу члана 491. став 1. и 2. ЗКП, одлучио као у изреци пресуде и захтев одбио као неоснован.

**Записничар-саветник
Сања Живановић, с.р.**

**Председник већа-судија
Биљана Синановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић